

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ
privind modificarea și completarea Legii minelor nr. 85/2003

Având în vedere situația generată de agresiunea militară rusă din Ucraina și impactul socioeconomic covârșitor al acestui conflict asupra României, statelor membre ale Uniunii Europene și a țărilor învecinate, cauzat de întreruperea lanțului global de aprovizionare cu materii prime vitale cum ar fi gazele naturale, petrolul, produse petrochimice, produse agricole și alimentare, metale critice și de bază, pentru care cele două țări sunt producători și exportatori majori la nivel global,

ținând cont de faptul că resursele naturale, în general, sunt vitale pentru economia globală și pentru o calitate bună a vieții, iar mineralele și metalele sunt indispensabile pentru dezvoltarea unei societăți moderne;

Actualul context european, definit de documente strategice ce au ca domeniu prioritar resursele minerale și economia circulară se axează pe garantarea accesului la materii prime, determinarea condițiilor pentru o aprovizionare durabilă cu materii prime, dinamizarea eficacității resurselor și promovarea reciclării în scopul de a reduce consumul de materii prime și de a reduce dependența față de importuri;

Astfel, la data de 3 mai 2024 a fost publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, Regulamentul (UE) 2024/1252 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 de instituire a unui cadru pentru asigurarea aprovizionării sigure și durabile cu materii prime critice și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 și (UE) 2019/1020 (Critical Raw Materials Act – CRMA), care creează un cadru pentru selectarea și implementarea proiectelor strategice, care pot beneficia de condiții favorabile de autorizare și de asigurare a accesului la finanțare și stabilește cerințele naționale pentru dezvoltarea programelor de explorare geologică în Europa, cu scopul de a crește capacitățile de extracție, procesare și reciclare a materiilor prime critice în UE.

Cu ocazia primei reuniuni a Critical Raw Materials Board, Comisia Europeană a lansat primul Apel pentru propuneri de proiecte strategice. Data limită pentru depunerea cererilor este 22.08.2024, ora 12:00 CET;

În considerarea acestor aspecte se impune modificare și/sau completare de urgență a cadrului legislativ național în vederea adaptării la prevederile Regulamentului (UE) 2024/1252 al Parlamentului European și al Consiliului, intrat în vigoare la data de 23 mai 2024;

Neadoptarea proiectului de ordonanță de urgență de modificare a Legii minelor nr. 85/2003 prezintă riscul pierderii de către companiile naționale a oportunităților de finanțare a proiectelor strategice create de acest Regulament și implicit a oportunității de relansare la nivel național a domeniului resurselor minerale neenergetice, sector economic de importanță critică în atingerea obiectivelor strategice economice și a realizării tranziției energetice către tehnologii verzi în vederea combaterii efectelor schimbărilor climatice.

Accesul la materii prime este esențial pentru economia națională în sensul satisfacerii necesităților dezvoltării sectoarelor economice în concordanță cu dezvoltarea tehnologică, precum și cu necesitățile dezvoltării de tehnologii de protecție a mediului. Există un set de materii prime neenergetice, neagricole, care sunt considerate critice pe fondul importanței economice ridicate și a expunerii lor la un risc ridicat în materie de aprovizionare, cauzat adesea de o concentrare ridicată a aprovizionării din câteva țări terțe Uniunii Europene. Având în vedere rolul esențial al unui număr mare de astfel de materii prime critice în realizarea dublei tranziții verzi și digitale și având în vedere utilizarea lor pentru aplicații în domeniul apărării și al spațiului aerian, este probabil ca cererea să crească exponențial în deceniile următoare. În același timp, riscul de întreruperi ale aprovizionării este în creștere, pe fondul intensificării tensiunilor geopolitice și a concurenței în materie de resurse. În plus, dacă nu este gestionată în mod corespunzător, creșterea cererii de materii prime critice ar putea genera efecte sociale și de mediu negative;

Materiile prime critice sunt necesare la începutul multor lanțuri valorice industriale și sunt adesea factori de producție esențiali pentru o gamă largă de sectoare strategice, inclusiv energia din surse regenerabile, industria digitală, sectorul aerospațial și sectorul apărării. Prin urmare, materiile prime critice joacă un rol esențial în susținerea activităților economice naționale, iar lipsa acestora ar putea avea un impact semnificativ pentru economia națională. Astfel, se impune consolidarea capacităților în diferitele etape ale lanțului valoric al materiilor prime strategice pentru a contribui la diversificarea aprovizionării.

Așadar pentru a proteja economia națională, pentru a asigura dezvoltarea sustenabilă a acesteia și pentru a proteja reziliența economică a României este necesară adaptarea cadrului normativ pentru asigurarea accesului la o aprovizionare sigură și durabilă cu materii prime critice.

Având în vedere că neadoptarea în regim de urgență a măsurilor propuse va conduce la imposibilitatea diminuării riscurilor asociate perturbării lanțului de aprovizionare cu materii prime critice și energetice prin includerea în circuitul economic a unui număr însemnat de perimetre miniere și prin valorificarea iazurilor de decantare și a haldelor de steril prin punerea în exploatare și relocarea acestora conform celor mai bune practici internaționale, se impune promovarea prezentului proiect;

Considerând că aceste elemente vizează interesul public și constituie o situație de urgență și extraordinară a cărei reglementare nu poate fi amânată,

în temeiul art. 115 alin. (4) din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta ordonanță de urgență.

Art. I – Legea minelor nr. 85/2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 197 din 27 martie 2003, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 3, punctul 16¹ se modifică și va avea următorul cuprins:

„16¹. gol minier – volumul rezultat în urma unor lucrări miniere subterane de tipul deschiderii, pregătirii și exploatării zăcămintelor de substanțe minerale solide, având stabilitate structurală naturală sau obținută în urma realizării unor construcții miniere; ”

2. La articolul 3, după punctul 35, se introduc două noi puncte, pct. 36 și 37, cu următorul cuprins:

„36. haldă – amenajare tehnică pentru depozitarea la suprafață a deșeurilor solide rezultate din extracția minieră, prepararea și procesul metalurgic al resurselor minerale, identificată în fișa de perimetru.

37. iaz de decantare - amenajare tehnică/ hidrotehnică pentru depozitarea deșeurilor cu granulație fină, în principal steril de procesare, împreună cu cantități variabile de apă liberă, rezultate din extracția minieră, prepararea și procesul metalurgic al resurselor minerale, din tratarea resurselor minerale și din limpezirea și recircularea apei de proces, identificată în fișa de perimetru, cu respectarea condițiilor privind protecția mediului;”

3. La articolul 20, alineatul (1), litera a) se modifică și va avea următorul cuprins:

„a) studiul de fezabilitate privind valorificarea resurselor minerale, protecția zăcămintului și, după caz, valorificarea golurilor miniere, ce va cuprinde și planul inițial de încetare a activității întocmit în conformitate cu normele emise de autoritatea competentă;”

4. La articolul 28, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

“Pentru exploatarea de nisipuri și pietrișuri din albiile minore ale râurilor permisele de exploatare se eliberează după obținerea avizelor prevăzute de legislația în vigoare în domeniul gospodăririi apelor și a ariilor naturale protejate”.

5. La articolul 31, după litera e) se introduce o nouă literă, lit. f), cu următorul cuprins:

„f) la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești prin care s-a dispus intrarea în faliment a titularului.”

6. La articolul 33, alineatul (1), litera b) se abrogă.

7. La articolul 38, literele h) - i) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„h) să construiască drumuri, poduri, căi ferate, rețele electrice și alte utilități de infrastructură necesare activităților miniere și să efectueze lucrări de consolidare și valorificare a golurilor miniere, cu respectarea legislației în domeniul protecției mediului.

i) să consolideze, să amenajeze și să utilizeze golurile miniere, cu aprobarea autorității competente și cu respectarea legislației în domeniul protecției mediului.”

8. La articolul 39, alineatul (1), literele c), k) și m), se modifică și vor avea următorul cuprins:

„c) să înceapă activitățile miniere în termen de cel mult 30 de zile de la emiterea de către autoritatea competentă a autorizației de începere a lucrărilor, prevăzută la art. 22;

(...)

k) să ia toate măsurile necesare pentru exploatarea în siguranță din punct de vedere al protecției mediului a iazurilor de decantare, haldelor, precum și a tuturor lucrărilor miniere prevăzute în programul de exploatare, inclusiv după încetarea exploatărilor, să execute și să finalizeze lucrările de refacere a mediului în perimetrele afectate de activitățile miniere și să monitorizeze aceste lucrări în conformitate cu prevederile legislației privind protecția mediului;

(...)

m) să nu transporte, să nu folosească, să nu manipuleze și să nu depoziteze în lucrările executate și în golurile miniere deșeuri și substanțe periculoase și/sau toxice, radioactive sau orice alte substanțe poluante, decât cu respectarea prevederilor legale”.

9. La articolul 44, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Titularii licențelor/permiselor sunt obligați la plata către bugetul de stat a unei taxe pentru activitatea de prospecțiune, explorare, exploatare a resurselor minerale și utilizare a golurilor miniere, precum și la plata, conform legii, a unei redevențe miniere.”

10. La articolul 44 după alineatul (4) se introduce un nou alineat, alin. (4¹), cu următorul cuprins:

„(4¹) Taxa pentru utilizarea golurilor miniere se stabilește de către autoritatea competentă, se datorează anual și se plătește anticipat până la data de 31 decembrie a anului în curs”.

11. La articolul 44, alineatul (5) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(5) Valoarea taxelor prevăzute la alin. (2) - (4) și alin. (4¹) va fi reactualizată anual, la propunerea autorității competente, prin hotărâre a Guvernului, în funcție de rata inflației.”

12. Titlul capitolului VII se modifică după cum urmează:

“Închiderea și redeschiderea exploatărilor miniere”

13. După articolul 53 se introduce un nou articol, art. 53¹, cu următorul cuprins:

„Art. 53¹. (1) Pot fi redeschise la inițiativa autorității competente, cu avizul ministerului de resort, mine sau părți din perimetrele de exploatare de resurse minerale neenergetice, altele decât cele energetice stabilite în cuprinsul art. 1 alin (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 75/2013 privind unele măsuri pentru reorganizarea prin divizare parțială a Oficiului Participațiilor Statului și Privatizării în

Industrie, pentru modificarea unor acte normative, precum și pentru reglementarea unor măsuri privind activitatea Departamentului pentru Energie, a căror închidere definitivă a fost aprobată prin hotărâre a Guvernului, în următoarele situații:

a) mine sau părți din perimetrele de exploatare de resurse minerale neenergetice, închise, pentru care operatorii economici au deținut actul juridic prevăzut la art. 3 pct. 17 ori au desfășurat activități pe baza avizelor la programele anuale de exploatare și/sau programelor anuale de lucrări;

b) mine sau părți din perimetrele de exploatare de resurse minerale neenergetice care au constituit obiectul unei concesiuni miniere a cărei perioadă de valabilitate a expirat;

c) mine sau părți din perimetrele de exploatare de resurse minerale neenergetice, situate în interiorul unor perimetre de exploatare cu activitatea oprită înainte de intrarea în vigoare a prezentului act normativ și care nu fac obiectul unei licențe.

(2) Redeschiderea minelor sau a unor părți din perimetrele de exploatare de resurse minerale neenergetice, situate în interiorul unor perimetre de exploatare a căror închidere definitivă a fost aprobată prin hotărâre a Guvernului, se face prin procedura de ofertare prevăzută la art. 52, alin (4).

(3) Redeschiderea minelor sau a unor părți din perimetrele de exploatare de resurse minerale neenergetice a căror închidere definitivă a fost aprobată prin hotărâre a Guvernului se poate face, la solicitarea persoanelor juridice interesate, cu avizul ministerului de resort, emis potrivit strategiilor și politicilor din domeniu, prin hotărâre a Guvernului, la inițiativa autorității competente care verifică îndeplinirea criteriilor privind capacitatea tehnică și financiară a solicitanților, precum și cu respectarea legislației de mediu în vigoare.

(4) Prevederile alin. (1) – (3) se aplică și titularilor aflați în perioada de observație din cadrul procedurii insolvenței, cu condiția aprobării măsurii în cuprinsul planului de reorganizare de către creditorii și confirmării acestuia de către judecătorul sindic, plan care prevede reluarea activității de exploatare la aceste obiective miniere.

(5) Pentru licențele în vigoare obligațiile privind închiderea, ecologizarea și monitorizarea post-inchidere se modifică cu acordul titularului”.

Art. II. Articolul II din Legea nr. 275/2020 pentru modificarea și completarea Legii minelor nr. 85/2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1166 din 2 decembrie 2020, se abrogă.

Art. III. (1) În termen de 90 zile de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, Normele pentru aplicarea Legii minelor nr. 85/2003, cu modificările ulterioare, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1208/2003, cu modificările și completările ulterioare, se modifică în mod corespunzător.

(2) În termen de 180 zile de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, Agenția Națională pentru Resurse Minerale emite instrucțiuni tehnice privind consolidarea și amenajarea golurilor miniere, în conformitate cu legislația de mediu în vigoare, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

PRIM – MINISTRU
ION - MARCEL CIOLACU